

รูปแบบการจัดตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก
A Model for the Establishment of a Book Center for Higher Education
Institutions in the Eastern Region Network

ณปภา จิรมงคลเลิศ (Napapha Jiramongkollert)¹

บรรพต วิรุณราช (Banpot Wiroonrath)²

¹นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ

Ph.D.Candidate, Doctor of Philosophy Program in Public Enterprise Management

²รศ.ดร., ที่ปรึกษาหลักสูตรนิพนธ์, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Thesis Advisor, Assoc. Prof. Dr., Graduate School of Commerce, Burapha University

E-mail: napaphaj@gmail.com

Received: 1 August 2019

Revised: 15 September 2019

Accepted: 24 October 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและภารกิจของศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก เพื่อตอบวัตถุประสงค์ดังกล่าว งานวิจัยนี้อาศัยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก จำนวน 17 คน การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยเทคนิคเดลฟาย และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติข้อมูลค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ การตรวจสอบความถูกต้องและรับรองผลการศึกษาวิจัยด้วยการขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ (โดยกำหนดให้เป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไปและมีประสบการณ์การเขียนหนังสือหรือตำรา) จำนวน 6 คน

ผลการวิจัยพบว่า ในการพัฒนารูปแบบการจัดตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรแบ่งเป็น 4 พันธกิจหลัก คือ

1. กิจกรรมต้นน้ำ คือ ต้นฉบับหนังสือตำรา ได้แก่ 1) ด้านการแสวงหาอาจารย์หรือนักวิชาการ ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับมีมาตรฐานตามหลักวิชาการ 2) ด้านการเขียนหนังสือตำรา ต้นฉบับ และ 3) ด้านการสร้างคุณค่าให้กับหนังสือตำรา ตรงตามความต้องการของผู้อ่าน

2. กิจกรรมกลางน้ำ คือ ผลิตหนังสือตำรา ได้แก่ 1) ด้านวิธีการนำข้อมูลต้นฉบับมาจัดพิมพ์ ออกแบบปก เนื้อใน การใช้กระดาษ ความสวยงาม 2) ด้านกระบวนการจัดพิมพ์ต้องทันสมัย ถูกต้อง รวดเร็ว เคลือบปก เข้าเล่มเรียบร้อย และ 3) ด้านรูปเล่มมีสีสันสวยงามดึงดูดความสนใจ น่าอ่าน ทำให้เกิดมูลค่าในตัวหนังสือตำรา

3. กิจกรรมปลายน้ำ คือ จำหน่ายหนังสือตำรา ได้แก่ 1) ด้านหนังสือ ตำรา มีความถูกต้องเรียบร้อย ตรงรูปแบบ 2) ด้านคลังสินค้า สถานที่จัดจำหน่ายสวยงาม ทำเลที่ตั้ง ควรเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา และ 3) ด้านการบริการก่อน-ระหว่าง-หลังการขาย ที่ดีมีประสิทธิภาพ พนักงานมีจิตใจในการให้บริการ

4. ประเด็นอื่นๆ การบริหารจัดการศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก ควรเป็นแบบเครือข่าย โดยการส่งตัวแทนจากทุกสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก เพื่อมาเป็นคณะกรรมการบริหาร (บอร์ดบริหาร) เป็นผู้กำหนดนโยบายในการบริหารจัดการทั้งกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ 2) ด้านการลงทุนร่วมกัน โดยส่วนงานใดมีงบประมาณมากลงทุนมากส่วนงานใดมีงบประมาณน้อยลงทุนน้อย ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบหุ้นเช่นเดียวกับสหกรณ์ออมทรัพย์ และ 3) ด้านการแบ่งผลประโยชน์ ให้เป็นไปตามการลงทุนในสัดส่วนที่เท่ากับงบประมาณการลงทุน แต่ต้องเป็นองค์การที่ไม่หวังผลกำไรสูงสุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดตั้ง, ศูนย์หนังสือ, สถาบันอุดมศึกษา, เครือข่ายภาคตะวันออก

Abstract

The purpose of this research was to study a model and missions of a book center for higher education institutions in the Eastern region network. In order to fulfill this objective, this research employed a qualitative research methodology. Key-informants are 17 authorities and experts in administrating higher education institutions in the Eastern region network. The data had been collected by taking in-depth interviews with Delphi Technique. Data was statistically analyzed by using median and interquartile range. Research results was verified and rectified by

approaching opinions from 6 authorities (who were at least assistant professor and experienced in publishing books or textbooks).

The research found that, to develop a model of a book center for higher education institutions in the Eastern region network, stakeholders should fulfill 4 main tasks as the followings:

1. Upstream activities should focus on a manuscript of books and textbooks: 1) a search for instructors or academics who had empirical and well-known publications with academic standard; 2) a writing of manuscript; and 3) a value enhancement on books and textbooks matching with readers' needs.

2. Midstream activities should focus on a publishing process of books and textbooks: 1) a process on publishing manuscript, designing cover, formatting content, and choosing proper paper; 2) a publishing process must be modern, accurate, fast, and neat; and 3) a production should be colorful, attractive, and adorable for enhancing value-added products.

3. Downstream activities should focus on selling concerning on: 1) books and textbooks with accuracy and correct specification; 2) stocks, stores, and a center located at Burapha University; and 3) pre-sales, mid-sales, and after sales services with efficiency and service-mind officers.

4. Others relevant issues were those of: 1) in terms an administrative structure, a board committee of a book center for higher education institutions in the Eastern region network should be collected from representatives from each member. They should be mutually responsible for formulating management policies from upstream, midstream, and downstream; 2) in terms of collective investment, institution with high budgets should invest more than those who had lower budgets. A board committee might consider for an establishment of cooperative unit; and 3) in terms of profit sharing, a board committee must concern on investing proportions corresponding with initial budgets. Notwithstanding, a book center network should stand on non-maximizing profit organization.

Keywords: Model for the establishment, Book center, Higher education, Institutions in the eastern region

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของโลก ที่มีชื่อเสียงมาอย่างยาวนานเป็นแหล่งการเรียนรู้ในด้านวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาแล้ว ยังเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการแขนงต่างๆ ให้กับนิสิตนักศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย และประชาชนทั่วไป สามารถแสวงหานำหนังสือ ตำรา เหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ให้กับตนเองและต่อยอดทางการศึกษาได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ตามที่ได้กล่าวมานี้ สถาบันอุดมศึกษาระดับ Top30 ของโลกทุกแห่งมีศูนย์หนังสือหรือสถานที่จำหน่าย จัดแสดงหนังสือ ตำรา อุปกรณ์การเรียน สภาพแวดล้อมหรือสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ถือว่ามีความสำคัญในฐานะปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำได้เป็นอย่างดี บทบาทของศูนย์หนังสือของมหาวิทยาลัยได้ทำหน้าที่ในฐานะแหล่งเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการตลอดจนนิสิตนักศึกษา และยังมีความสำคัญต่อผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะแหล่งเรียนรู้ สถานที่ซื้อขายหนังสือของบุคคลทั่วไป เพื่อได้ใช้ประโยชน์และยังสามารถบริการวิชาการให้แก่ชุมชนในมหาวิทยาลัยและบริเวณใกล้เคียงได้อีกด้วย

สำหรับประเทศไทยมีศูนย์หนังสือของมหาวิทยาลัยต่างๆ จำนวน 24 สถาบัน อันประกอบไปด้วย 1) ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 4) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยรามคำแหง 5) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 6) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 7) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยมหิดล 8) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยขอนแก่น 9) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 10) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 11) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 12) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยศิลปากร 13) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 14) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ 15) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสวนดุสิต 16) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยศรีปทุม 17) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยพายัพ 18) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยรังสิต 19) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 20) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 21) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 22) ศูนย์หนังสือพระจอมเกล้าธนบุรี (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี) 23) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร และ 24) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

เมื่อนำมาจำแนกตามการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของ QS World Ranking ในกรณีของประเทศไทย มหาวิทยาลัยชั้นนำ 8 แห่ง จะพบว่ามีศูนย์หนังสือเป็นของสถาบันตนเองทั้งสิ้น 1) ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยมหิดล 3) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 4) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 5) ศูนย์หนังสือ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 6) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยขอนแก่น 7) ศูนย์หนังสือพระจอมเกล้าธนบุรี 8) ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (QS World Ranking, 2560)

ซึ่งจะเห็นได้ว่าศูนย์หนังสือของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจำเป็นต้องมีการแข่งขันกัน ในแง่ของผู้ประกอบการแบบธุรกิจ เพื่อสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร トラไว้ ณ วันที่ 6 เมษายน พุทธศักราช 2560 เป็นปีที่ 2 ในรัชกาลปัจจุบัน รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการ เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วยยุทธศาสตร์ชาติ (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, 2560) สำหรับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติได้ดำเนินการยกร่างกรอบยุทธศาสตร์แห่งชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 20 ปี โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ ดังนี้

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป็นคตินัยประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข ตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ ประกอบไปด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2559)

ดังจะเห็นได้ว่าการจัดตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก นั้น ได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ในข้อ 2 ยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน กล่าวคือ สถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการค้าและการลงทุน สะท้อนความต้องการและศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา ในพื้นที่ภาคตะวันออก อีกทั้งอยู่บนการแข่งขันที่เป็นธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนพัฒนาทักษะและองค์ความรู้

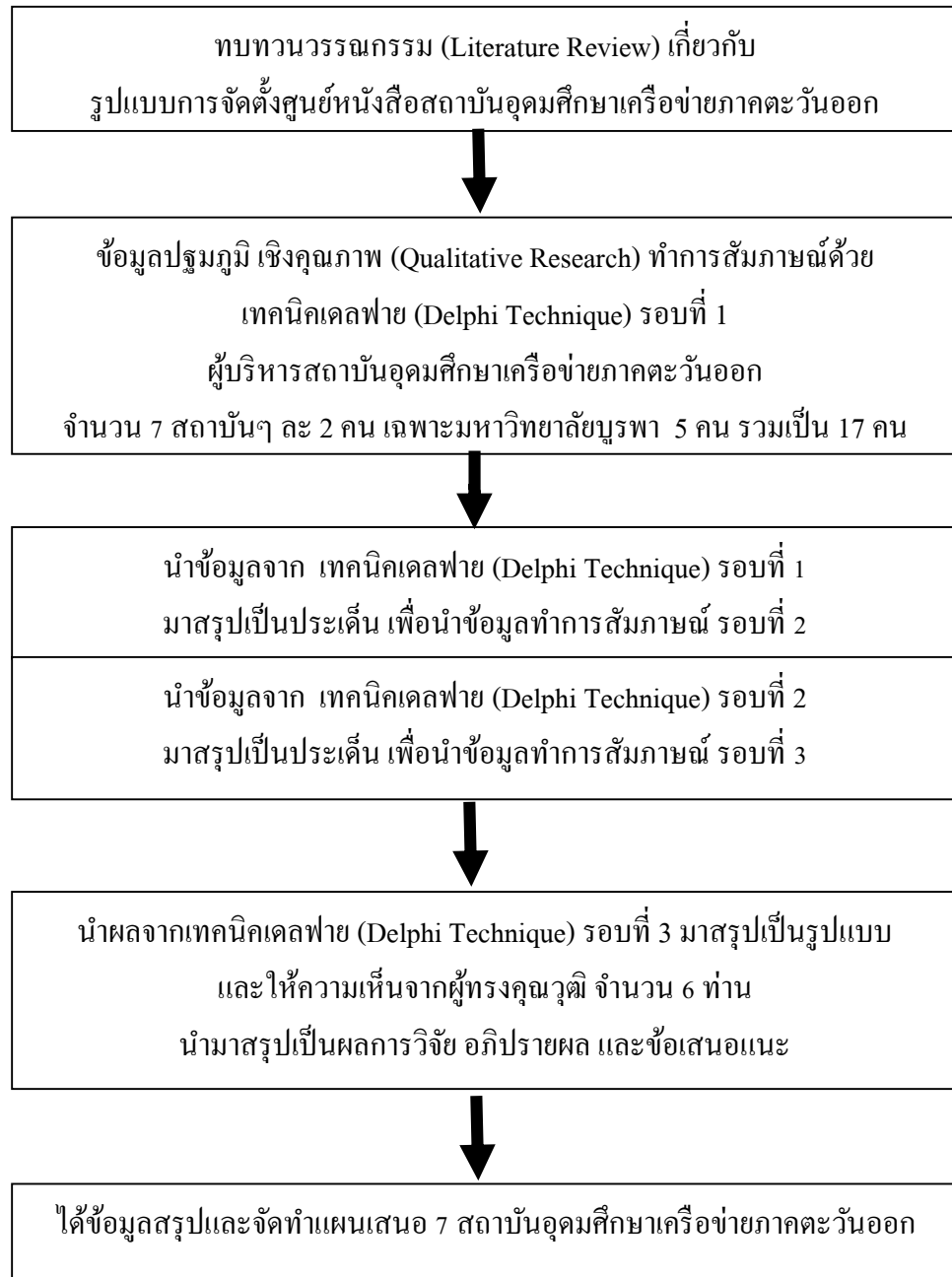
การเป็นผู้ประกอบการ ในการสร้างสรรค์ศูนย์หนังสือให้มีสินค้าและบริการรูปแบบใหม่ให้มีจุดเด่น เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ลูกค้า และก้าวทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ รวมถึงยังเป็นการส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นภาคตะวันออก ให้เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ วิชาการ การวิจัย ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ภูมิปัญญาชาวบ้าน จนสามารถพัฒนาศูนย์หนังสือที่มีความเป็นเอกลักษณ์ มีความหลากหลายในแง่ของวิชาการ เพื่อสนองตอบผู้บริโภคทุกระดับและรณรงค์ส่งเสริมประชาสัมพันธน์ิสิต นักศึกษา นักเรียน และประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของศูนย์หนังสือในสถาบัน ให้เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ เตรียมความพร้อมสำหรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจใหม่ๆ อาทิเช่น การซื้อขายผ่านทางเว็บไซต์ หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

มหาวิทยาลัยบูรพา ประกอบด้วย 3 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตบางแสน วิทยาเขตจันทบุรี และวิทยาเขตสระแก้ว โดยคณาจารย์ บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ และนิสิต เป็นจำนวนมาก ได้มีภารกิจหลักในการผลิตบัณฑิตทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ออกไปรับใช้สังคมเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นมีแหล่งเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ซึ่งแสดงตัวตนของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก อันได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยบูรพา (แม่ข่าย) 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ 4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก 5) วิทยาลัยเฉลิมกาญจนาจารย์ของ 6) วิทยาลัยชุมชนตราด และ 7) วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560) เพื่อให้เกิดการส่งเสริมทางด้านวิชาการ และอำนวยความสะดวกสำหรับบุคลากรในมหาวิทยาลัยบูรพา ตลอดจนสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายในภาคตะวันออกที่ยังไม่มีศูนย์หนังสือประจำสถาบัน ในการนี้ หากมีการจัดตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเป็นการสำเร็จจะเป็นการจากการสร้างรายได้ให้กับสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก ตลอดจนคณาจารย์และนักวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษา และยังสามารถส่งเสริมศักยภาพทางด้านวิชาการ ทั้งเป็นการสนับสนุน จัดหา จำหน่ายหนังสือ ตำรา คู่มือ สื่อการเรียนการสอน เอกสารทางวิชาการ ต่างๆ วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา ตลอดจนของที่ระลึกประจำสถาบันอุดมศึกษาในเครือข่ายภาคตะวันออก ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่คณาจารย์ นิสิตนักศึกษา บุคลากร บุคคลทั่วไป ให้สามารถศึกษาค้นคว้าได้อย่างทั่วถึงและสะดวกมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

รูปแบบและภารกิจของศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก

กรอบดำเนินการทำวิจัย

ทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management)

Hopp (2007); พิภพ ลลิตาภรณ์ (2559); Lee (2556); Zigiari (2000) ได้กล่าวว่า การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) คือ การรวมเอาหัวใจสำคัญของ กระบวนการทางธุรกิจ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การแยกวัตถุดิบไปจนกระทั่งถึงเสร็จสิ้นกระบวนการเป็นสินค้า หรือบริการถึงมือลูกค้าตรงกับความต้องการและก่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด ตลอดจน กระบวนการที่อยู่ระหว่างกลางที่เรียกได้ว่าเป็นห่วงโซ่ระหว่างกิจกรรมหรือหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ผู้จัดหาวัตถุดิบ หรือสินค้า (Suppliers) การผลิต (Manufacturing) การขนส่ง (Transportation, Logistic) การเก็บสินค้า (Warehouse, Storage) การกระจายสินค้า (Distributor) ข้อมูลสารสนเทศ (Information) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) เครือข่ายต่างๆ ทั้งในและนอก องค์กร (Network) การขายสินค้า (Sell) และลูกค้า (Customers) ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้จะ จัดระบบให้ประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ ซึ่งปัจจัยทั้งหมด ล้วนสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในช่วงเวลานั้นๆ ดังนั้น องค์กรต้องสามารถจัดการกับความไม่แน่นอนได้ ตลอดจนการจัดการกับห่วงโซ่อุปทานนั้น จึงต้องมีการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ทุกหน่วยงานทุกแผนกในห่วงโซ่อุปทานได้รับทราบ และสร้างหรือก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจและพร้อมใช้งานกลยุทธ์หรือแผนที่ได้กำหนดหรือ วางไว้และทำให้แต่ละหน่วยงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงเปรียบเสมือนกับการ รักษาสมดุลของกระบวนการที่ซับซ้อน เพื่อพร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคตที่เปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization)

ทฤษฎีการจัดการห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Management)

Porter (1985); บุรณะศักดิ์ มาดหมาย (2552); เอกมล เอี่ยมศรี (2556); Martin and Flinn (2003) ได้กล่าวถึง ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป็นอีกหนึ่งแนวคิดที่เป็นการสร้างความได้เปรียบ ในการแข่งขันให้กับองค์กรผ่านการวิเคราะห์กิจกรรมต่างๆ ในห่วงโซ่ กล่าวคือ กิจกรรมหลัก และ กิจกรรมสนับสนุน ที่ต้องเชื่อมโยงกันจนทำให้เกิดคุณค่าหรือค่านิยมให้กับลูกค้า ผ่านการวิเคราะห์ ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประโยชน์ต่อการส่งมอบคุณค่าให้ลูกค้าและ ทบทวนทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถทำเพื่อเพิ่มมูลค่าในสินค้าหรือบริการได้ในกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์กิจกรรม คือ ระบุกิจกรรมที่นำไปสู่การส่งมอบสินค้าหรือบริการขององค์กร ซึ่งต้องอาศัยการใช้แรงงานได้อย่างเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (2) การวิเคราะห์คุณค่า คือ ระบุสิ่งที่มีคุณค่าของลูกค้า ในกระบวนการที่ดำเนินการแต่ละกิจกรรมแล้วมีผลงานออกมา มีการเปลี่ยนแปลงถ้าจำเป็นและการต้องให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อที่มีต่อลูกค้าและสังคม

และ (3) การประเมินผลและการวางแผนการ คือ ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลง และทำการวางแผนว่าองค์กรจะทำให้ให้กับลูกค้าได้บ้างและสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่งคือการใช้ระบบตลาดอย่างเหมาะสมไม่แสวงหากำไรจนเอาเปรียบผู้อื่น ตลอดจนการพึงเลี้ยงสะท้อนจากลูกค้าให้มากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีการพัฒนาองค์กร (Organization Development)

การพัฒนาองค์กร (Organization Development) เป็นกระบวนการที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้ามุ่งสู่การปรับปรุงพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ซึ่งกระบวนการนี้ต้องอาศัยทุกภาคส่วนหรือหน่วยงานในองค์กรต้องมีวัตถุประสงค์เดียวกัน ร่วมกันทำงานเป็นทีม มีระบบและประสานงานกันมีระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาองค์กร ทั้งนี้ ต้องมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในองค์กรทุกหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและร่วมมือกันหาทางแก้ไขข้อบกพร่องนั้น และสิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาองค์กร คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น จึงต้องมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความชำนาญอยู่เสมอเช่นเดียวกับการปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยเสมอเช่นกัน และในการนี้ องค์กรต้องมีความรับผิดชอบต่อลูกค้าและสังคมสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีจริยธรรมและศีลธรรมอันดีสำหรับการบริหารจัดการองค์กรอีกด้วย

แนวคิดองค์กรแบบเครือข่าย (Networking Organization)

องค์กรแบบเครือข่าย (Network Organization) เป็นกลยุทธ์ของการปรับตัวด้วยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือท่ามกลางการแข่งขันระหว่างผู้ที่มีส่วนได้เสียกับธุรกิจไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการผู้ขาย คู่แข่งทางธุรกิจ ลูกค้า เพื่อให้เกิดความช่วยเหลือหรือพึ่งพาอาศัยกันในด้านต่างๆ เช่น แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี ทรัพยากรทางการบริหาร นำสื่อสังคมออนไลน์ (Social Network) อาทิเช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีการระดมสมอง ร่วมกันแบ่งงานกันทำ ติดต่อประสานงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน จนกระทั่งนำไปสู่การลดต้นทุน การพัฒนาปรับปรุง และการสร้างเครือข่ายที่แข็งแกร่งและยั่งยืนในอนาคตต่อไป

กรอบแนวคิด 7 ประการของแมคคินซี (McKinsey 7's Framework)

McKinsey 7's Framework หรือ 7S Model ประกอบด้วยกรอบแนวคิด 7 ประการ ได้แก่ (1) โครงสร้าง (Structure) (2) ยุทธศาสตร์ (Strategy) (3) พนักงาน (Staff) (4) สไตล์การบริหาร (Management Style) (5) ระบบและวิธีการดำเนินงาน (System and Procedure) (6) ทักษะ (Skill) และ (7) คุณค่าร่วม (Shared Value) โดยตัวแปรทั้ง 7 ประการมีความสัมพันธ์ซึ่งกัน เหมาะสำหรับ

ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบวินิจฉัยภายในองค์กรซึ่งเป็นเครื่องมือที่เข้าใจง่ายและสามารถตรวจสอบได้อย่างรอบด้าน ซึ่งจะช่วยให้ค้นพบความไม่เหมาะสมหรือปัญหาขององค์ประกอบต่างๆ ซึ่งองค์การและที่ปรึกษาด้านการพัฒนาองค์กรสามารถใช้เป็นแนวทางในการเลือกเครื่องมือหรือในการปรับปรุงหรือแทรกแซงการพัฒนาองค์กรให้เหมาะสมเพื่อสร้างให้คนในองค์กรมีค่านิยมร่วมกัน มีทัศนคติที่ดียอมรับต่อความเปลี่ยนแปลง และมีวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนต่อการเปลี่ยนแปลงที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องขององค์ประกอบทั้งหมดขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตลอดจนความยั่งยืนขององค์กรต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษารูปแบบการจัดตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งเน้นศึกษาถึงประเด็นต่างๆ ทั้งกิจกรรมต้นน้ำ กิจกรรมกลางน้ำ กิจกรรมปลายน้ำ และประเด็นอื่นๆ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7 สถาบัน ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา 4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดชลบุรี 5) วิทยาลัยเฉลิมกาญจนาภิเษยของ จังหวัดระยอง 6) วิทยาลัยชุมชนตราด จังหวัดตราด และ 7) วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยการสังเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เก็บข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานสถาบันอุดมศึกษา ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 17 ท่าน และตรวจสอบความถูกต้องและรับรองผลการศึกษาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการให้ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ (ตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป) ในมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 6 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบในการหาความสอดคล้องและเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัย

รูปแบบการจัดตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยเทคนิคเดลฟาย ที่มีค่ามัธยฐาน (Median: Md) น้อยกว่า 3.50 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IQR) ไม่เกิน 1.50 ซึ่งปรากฏว่าของรูปแบบการจัดตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถูกคัดออก จาก 41 ประเด็น คงเหลือ 38 ประเด็น เนื่องจากมีค่าพิสัย

ระหว่างควอไทล์เกิน 1.50 สรุปได้ว่า รูปแบบและภารกิจการจัดตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายภาคตะวันออก ที่ผ่านเกณฑ์ในรอบที่ 2 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ (Practicality) เพื่อสร้างเป็นรูปแบบการจัดตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่าย ภาคตะวันออก นั้น ประกอบด้วย 4 พันธกิจหลัก คือ กิจกรรมต้นน้ำ กิจกรรมกลางน้ำ กิจกรรมปลายน้ำ และประเด็นอื่นๆ รวมเป็น 37 ประเด็นที่เป็นไปได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เทคนิคเดลฟาย ทั้ง 3 รอบ ประกอบด้วย 4 พันธกิจหลัก คือ

กิจกรรมต้นน้ำ

ประเด็นที่ 1 การแสวงหาอาจารย์หรือนักวิชาการ มาเขียนหนังสือ-ตำรา ด้นฉบับ มีวิธีการต่างๆ ดังนี้

1) ติดต่อเชิญอาจารย์-นักวิชาการ ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และยอมรับมีมาตรฐานตามหลักวิชาการมาเขียนหนังสือ-ตำรา

2) ทาบทามอาจารย์ผู้ประเมิณผลงานวิชาการ (ผศ., รศ., ศ.) และมีตำแหน่งทางวิชาการ มาเขียนด้นฉบับให้สอดคล้องกับหลักสูตร

3) รับด้นฉบับจากอาจารย์-นักวิชาการที่สนใจส่งมาให้พิจารณาตามความต้องการของตลาด

4) จัดอบรมการเขียนหนังสือ-ตำรา เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมจะได้เขียนหนังสือ-ตำรา มาให้พิจารณาต่อไป

5) สรรหาเรื่องราวจากชุมชนและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจากผลงานวิจัยมาทำเป็นหนังสือโดยขออนุญาตจากเจ้าของผลงาน

6) เปิดช่องทางให้อาจารย์ - นักวิชาการ นำเอกสารประกอบการสอนหรือคู่มือการสอนมาเสนอให้ผลิตเป็นหนังสือ

7) เปิดช่องทางให้อาจารย์-นักวิชาการ ที่จะขอผลงานทางวิชาการนำผลงานของตนเองมาผลิตเป็นหนังสือ-ตำราตามเกณฑ์คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) กำหนดในการจ้างศูนย์หนังสือฯ จัดพิมพ์

8) ประสานไปยังคณะในสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก ให้คัดเลือกอาจารย์-นักวิชาการ มาเขียนหนังสือ-ตำราตามเงื่อนไขและข้อตกลง

ประเด็นที่ 2 การเขียนหนังสือ-ตำรา ด้นฉบับ

1) ได้จากผู้เขียนที่มีชื่อเสียงและมีประสบการณ์ทำให้มีวิธีการเขียนที่น่าสนใจ

2) สถาบันอุดมศึกษาส่งเสริมให้อาจารย์เขียนผลงานทางวิชาการต้องเป็นเรื่องที่น่าสนใจทันสมัย

3) จัดประกวดหนังสือ-ตำราแต่ละสาขา เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีที่สุดและน่าสนใจออกสู่ตลาด

4) คัดเลือกผลงานทางวิชาการของอาจารย์ที่ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตรของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก ตามบริบททางสังคมในปัจจุบัน

5) คัดเลือกหนังสือ-ตำราที่เน้นบริบทเกี่ยวกับภาคตะวันออก ทางทะเล การค้าชายแดน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6) รูปแบบการเขียนหนังสือ-ตำราต้องอ่านง่าย เข้าใจง่าย เหมาะกับศักยภาพของผู้เรียน

7) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก มาเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพดีพิมพ์เป็นหนังสือ-ตำราออกสู่ตลาด

8) คัดเลือกผลงานทางวิชาการที่ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ และผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก (Peer Review) ในระดับดีมากนำมาผลิตเป็นหนังสือ-ตำรา

ประเด็นที่ 3 ได้ดัดฉบับหนังสือ-ตำราที่มีคุณค่าตรงตามความต้องการ

1) ต้องมีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี จะทำให้หนังสือ-ตำราเกิดคุณค่ามากยิ่งขึ้น

2) สร้างคุณค่าให้กับหนังสือ-ตำราโดยการเชิญอาจารย์ตัวแทนตามสาขาวิชาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกมาเขียนร่วมกัน และใช้ในการเรียนการสอนร่วมกัน

3) จัดประกวดเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับหนังสือ-ตำราแต่ละสาขาวิชาที่ชนะเลิศ

4) ทำวิจัยถึงความต้องการของนิสิตนักศึกษาและนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เสนอแนะเพื่อนำมาเขียนเป็นหนังสือ-ตำราตรงตามความต้องการของผู้เรียนจริง

5) สร้างความแตกต่างให้กับหนังสือ-ตำราสะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับภาคตะวันออก

6) จัดทำเป็น E-book เพื่อให้น่าสนใจ และให้เข้าถึงได้สะดวกมีผู้อ้างอิง (Citation) จำนวนมาก

กิจกรรมกลางน้ำ

ประเด็นที่ 1 นำหนังสือ-ตำรา ดัดฉบับมาเรียบเรียงให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

1) โรงพิมพ์เอกชนที่มีประสบการณ์ ความชำนาญ เชี่ยวชาญ มาตรฐาน ISO และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2) เจ้าของผลงานทางวิชาการเป็นผู้ออกแบบโดยได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

3) แต่งตั้งคณะกรรมการกลางของศูนย์หนังสือฯ ที่มีความรู้ด้านอักษรศาสตร์ นิเทศศาสตร์ เป็นบุคลากรประจำศูนย์หนังสือฯ

ประเด็นที่ 2 การจัดทำหน้า (page) จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มหนังสือ-ตำรา

1) จ้างโรงพิมพ์เอกชนเนื่องจากมีเครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย มีความชำนาญและเชี่ยวชาญอยู่แล้ว

2) ในระยะเริ่มแรกของศูนย์หนังสือฯ ควรจ้างโรงพิมพ์เอกชน หากในอนาคตมีผลประกอบการดีมาก ค่อยลงทุนเครื่องจักร อุปกรณ์ และบุคลากรเอง

ประเด็นที่ 3 ได้หนังสือ-ตำรารูปเล่มสวยงาม น่าอ่าน มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ

1) จ้างเอกชนผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ

2) ศูนย์หนังสือฯ มีเจ้าหน้าที่ประจำเอง เพื่อประสานกับความต้องการของเจ้าของผลงาน

กิจกรรมปลายน้ำ

ประเด็นที่ 1 รับหนังสือ-ตำราจากโรงพิมพ์-สำนักพิมพ์ ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย ศูนย์หนังสือฯ แต่งตั้งกองบรรณาธิการ และเจ้าหน้าที่ประจำ เป็นผู้ตรวจสอบ ตลอดจนนำเทคโนโลยี โปรแกรมสำเร็จรูป ที่ทันสมัยมาช่วยในการตรวจสอบ

ประเด็นที่ 2 ทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและหน้าร้านของศูนย์หนังสือฯ เพื่อการจัดจำหน่าย มหาวิทยาลัยบูรพา มีทำเลที่ตั้งที่ดีที่สุด เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออก มีประชากร นิสิต นักศึกษา นักเรียน ตลอดจนมีสถาบันการศึกษาจำนวนมาก

ประเด็นที่ 3 การจัดจำหน่ายหนังสือ-ตำรา

1) สินค้าต้องดีมีคุณภาพ มีราคายุติธรรม

2) พนักงานต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนังสือ-ตำราสินค้าต่างๆ ภายในศูนย์หนังสือฯ สามารถแนะนำเบื้องต้นได้เป็นอย่างดี

3) พนักงานต้องมีความตั้งใจในการให้บริการ ยิ้มแย้ม แจ่มใส ยินดีให้บริการทั้งหน้าร้าน และใน Website, Line, Applications ต่างๆ

4) ศูนย์หนังสือฯ ควรมี QR-Code เพื่อให้ลูกค้าสามารถแนะนำความคิดเห็น (Feedback) ด้านต่างๆ ได้ เพื่อนำมาปรับปรุงสินค้าและบริการต่อไป

ประเด็นอื่นๆ โครงสร้างการบริหารจัดการและการแบ่งผลประโยชน์

1. โครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์หนังสือฯ ควรเป็นแบบเครือข่าย โดยการส่งตัวแทนจากทุกสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก เพื่อมาเป็นคณะกรรมการบริหาร (บอร์ดบริหาร)

เป็นผู้กำหนดนโยบาย การบริหารจัดการทั้งระบบต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และแต่งตั้งหรือจัดจ้างผู้จัดการศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก เพื่อบริหารจัดการแบบบูรณาการด้วย

2. การลงทุนร่วมกัน โดยการใคร่มีงบประมาณมากลงทุนมาก ใครมีงบประมาณน้อยลงทุนน้อย อาจอยู่ในรูปแบบหุ้นเช่นเดียวกับสหกรณ์ออมทรัพย์

3. การแบ่งผลประโยชน์ เป็นไปตามการลงทุน ในสัดส่วนที่เท่ากับจำนวนเงินการลงทุน แต่ต้องเป็นองค์การที่ไม่หวังผลกำไรสูงสุด

2. ผลการวิเคราะห์การให้ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 6 ท่าน ให้ความเห็นชอบกับกิจกรรมต้นน้ำ กิจกรรมกลางน้ำ และประเด็นอื่นๆ ส่วนกิจกรรมปลายน้ำ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเพิ่มเติม คือ ศูนย์หนังสือฯ 1) ควรเพิ่มหน้าร้านที่เป็นแบบออนไลน์ มีเว็บไซต์อย่างเป็นทางการ ตลอดจนแอปพลิเคชัน (Applications) 2) ควรมีการจำหน่ายอุปกรณ์การศึกษาต่างๆ ของที่ระลึกของสถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายภาคตะวันออก และของที่ระลึกของฝากภาคตะวันออก 3) สร้างค่านิยมให้กับนิสิต นักศึกษาให้รักหนังสือ รักการอ่าน 4) จัดโซน (Zone) หนังสือให้หลากหลาย มุมสบาย หนังสือ น่าอ่าน 5) ควรมีมุมเล็กๆ ในห้องสมุดหรือจุดที่เหมาะสมเพื่อเป็นการแนะนำหนังสือตำราของ อาจารย์ และ 6) ควรมีจัดกิจกรรม (Event) เพื่อจัดอบรม พบปะ พูดคุย เวียนไปในแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายฯ

อภิปรายผล

กิจกรรมต้นน้ำ คือ ต้นฉบับหนังสือ-ตำรา

1. ด้านการแสวงหาอาจารย์หรือนักวิชาการที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และได้รับการยอมรับว่ามีมาตรฐานตามหลักวิชาการ ประกอบด้วย การติดต่อเชิญอาจารย์หรือนักวิชาการที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับว่ามีมาตรฐานตามหลักวิชาการมาเขียนหนังสือ-ตำรา การทาบทามอาจารย์ผู้ประเมินผลงานวิชาการ (ผศ., รศ., ศ.) และมีตำแหน่งทางวิชาการมาเขียนต้นฉบับให้สอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งจะสอดคล้องกับ Slone, Mentzer and Dittmann (2013) ที่กล่าวว่า การแสวงหาคนที่มีความสามารถให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ส่วนการรับต้นฉบับจากอาจารย์หรือนักวิชาการที่สนใจส่งมาให้พิจารณาตามความต้องการของตลาด การจัดอบรมการเขียนหนังสือ-ตำราเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมจะได้เขียนหนังสือ-ตำรามาให้พิจารณาต่อไป การสรรหาเรื่องราวจากชุมชนและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจากผลงานวิจัยของอาจารย์หรือนักวิชาการมาทำเป็นหนังสือโดยขออนุญาตจากเจ้าของผลงาน สอดคล้องกับ

Fisher (2013) ที่กล่าวว่า การผลิตสินค้าหรือบริการต้องดำเนินการผลิตให้สอดคล้องตรงตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการเปิดช่องทางให้อาจารย์หรือนักวิชาการ นำเอกสารประกอบการสอนหรือคู่มือการสอนมาเสนอให้ผลิตเป็นหนังสือหรือที่จะนำผลงานทางวิชาการ นำผลงานของตนเองมาผลิตเป็นหนังสือ-ตำรา ตามเกณฑ์คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) กำหนดในการจ้างศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเพื่อจัดพิมพ์ และประสานไปยังคณะต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก ให้คัดเลือกอาจารย์หรือนักวิชาการ มาเขียนหนังสือ-ตำราตามเงื่อนไขและข้อตกลง ซึ่งจะสอดคล้องกับ Lee (2013) และ Slone, Mentzer and Dittmann (2013) ที่กล่าวว่าในการจัดการการผลิตสินค้าต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความถนัดและมีความชำนาญแตกต่างกันเข้ามาช่วยในกระบวนการผลิตรวมทั้งต้องดึงบุคลากรที่มีความสามารถ ความเชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าให้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้สินค้ามีคุณภาพ

2. ด้านการเขียนหนังสือ-ตำราต้นฉบับ ประกอบไปด้วย การได้รับคำแนะนำชี้แนะจากผู้เขียนที่มีชื่อเสียงและมีประสบการณ์ทำให้มีวิธีการเขียนที่น่าสนใจ การส่งเสริมให้อาจารย์เขียนผลงานทางวิชาการ และต้องเป็นเรื่องที่น่าสนใจมีความทันสมัย การจัดประกวดหนังสือ-ตำราแต่ละสาขา เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีที่สุดและน่าสนใจผลิตเป็นหนังสือ-ตำราออกสู่ตลาด การคัดเลือกผลงานทางวิชาการของอาจารย์ที่ยื่นของตำแหน่งทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตรของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายฯ ตามบริบททางสังคมในปัจจุบัน ตลอดจนคัดเลือกหนังสือ-ตำราที่เน้นบริบทเกี่ยวกับภาคตะวันออก ทางทะเล การค้าชายแดน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ Christensen (2015) ที่อธิบายว่าในการผลิตและนำสินค้าไปสู่ผู้บริโภคนั้นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสินค้าให้มีรูปแบบใหม่และมีความทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปและสอดคล้องกับบริบทความต้องการของสังคม ซึ่งรูปแบบการเขียนหนังสือ-ตำราต้องอ่านง่าย เข้าใจง่าย เหมาะกับศักยภาพของผู้เรียน และต้องมีการคัดเลือกผลงานทางวิชาการที่ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ และผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก (Peer Review) ในระดับดีมากนำมาผลิตเป็นหนังสือ-ตำรา และที่สำคัญต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์หนังสือฯ มาเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผลงานทางวิชาการที่มีดีมีคุณภาพตีพิมพ์เป็นหนังสือ – ตำราออกสู่ตลาดต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ Martin and Flinn (2003) ที่กล่าวว่าความสามารถในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าโดยต้องคำนึงถึงการใช้งานที่เหมาะสม สะดวกในทุกด้านและมีจุดเด่นที่น่าสนใจโดยที่ยังรักษาคุณภาพของสินค้า

3. ด้านการสร้างคุณค่าให้กับหนังสือ-ตำรา ตรงตามความต้องการของผู้อ่าน ประกอบด้วย ต้องมีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี จะทำให้หนังสือ-ตำรา

เกิดคุณค่ามากยิ่งขึ้น สร้างคุณค่าให้กับหนังสือ-ตำรา โดยการเชิญอาจารย์ตัวแทนตามสาขาวิชาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก มาเขียนร่วมกันและใช้ในการเรียนการสอนร่วมกัน หรือการจัดประกวดเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับหนังสือ-ตำราแต่ละสาขาวิชาที่ชนะเลิศ รวมถึงการทำวิจัยถึงความต้องการของนิสิตนักศึกษาและนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์เสนอแนะเพื่อนำมาเขียนเป็นหนังสือ-ตำรา ตรงตามความต้องการของผู้เรียนจริง เพื่อสร้างความแตกต่างให้กับหนังสือ-ตำรา สะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับภาคตะวันออก และที่สำคัญต้องจัดทำเป็น E-book เพื่อนำมาสนน และให้เข้าถึงได้สะดวกมีผู้อ้างอิง (Citation) จำนวนมาก สอดคล้องกับ Fisher (2013) ที่กล่าวว่าสินค้าต้องตรงกับความต้องการของตลาด และสอดคล้องกับ Lambert and Knemeyer (2013 อ้างถึงใน Lee, H. L., 2013) ที่กล่าวว่า สินค้าและบริการต้องมีความเหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ Martin and Flinn (2003) กล่าวว่าการผลิตสินค้าย่อมมีโอกาสในการแข่งขันกับคู่แข่งจำนวนมาก จึงต้องสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าด้วยการปรับปรุงคุณภาพและสร้างนวัตกรรมใหม่ที่ตรงกับความต้องการของลูกค้า

กิจกรรมกลางน้ำ คือ ผลิตหนังสือ - ตำรา

1. ด้านกระบวนการออกแบบและผลิตหนังสือ-ตำรา ที่ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ 1) ด้านวิธีการนำข้อมูลต้นฉบับมาจัดพิมพ์ ออกแบบปก เนื้อใน การใช้กระดาษ ความสวยงาม ดำเนินการโดยใช้โรงพิมพ์เอกชนที่มีประสบการณ์ ความชำนาญ เชี่ยวชาญ มาตรฐาน ISO และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเจ้าของผลงานทางวิชาการเป็นผู้ออกแบบโดยได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลางของศูนย์หนังสือฯ ที่มีความรู้ด้านอักษรศาสตร์ นิเทศศาสตร์ หรือเทคโนโลยีการศึกษา เป็นบุคลากรประจำศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก และ 2) ด้านกระบวนการจัดพิมพ์ต้องทันสมัย ถูกต้อง รวดเร็ว เคลือบปก เข้าเล่ม เรียบร้อย ดำเนินการโดยการจ้างโรงพิมพ์เอกชนเนื่องจากมีเครื่องจักร อุปกรณ์ ที่ทันสมัย มีความชำนาญและเชี่ยวชาญอยู่แล้ว ซึ่งในระยะเริ่มแรกของศูนย์หนังสือฯ ควรจ้างโรงพิมพ์เอกชน หากในอนาคตมีผลประกอบการดีมาก ค่อยลงทุนเครื่องจักร อุปกรณ์ และบุคลากรเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Douglas and Hunsaker (2014) กล่าวว่าในการพัฒนาและผลิตสินค้าต้องให้ความสำคัญกับการพิจารณาจุดอ่อน จุดแข็ง ของตนเอง เมื่อค้นพบจุดอ่อนในกระบวนการผลิตสินค้าในด้านใดด้านหนึ่งต้องมีการว่าจ้างบริษัทอื่นที่มีความสามารถ ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ เข้ามาช่วยในการผลิต เพื่อเป็นการกำจัดจุดอ่อน

2. ด้านรูปเล่มมีสีสันสวยงามดึงดูดความสนใจ น่าอ่าน ทำให้เกิดมูลค่าในตัวหนังสือ-ตำรา ดำเนินการโดยจ้างเอกชนผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ และศูนย์หนังสือฯ มีเจ้าหน้าที่

ประจําเอง เพื่อประสานกับความต้องการของเจ้าของผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Chauhan (2015) ที่กล่าวว่าในการผลิตสินค้าและบริการสู่ผู้บริโภคจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่ที่มีความสวยงาม สร้างความดึงดูดใจให้กับลูกค้า

กิจกรรมปลายน้ำ คือ จำหน่ายหนังสือ - ตำรา

1. ด้านหนังสือ ตำรา มีความถูกต้อง เรียบร้อย ตรงรูปแบบ (Spec.) ดำเนินการโดยศูนย์หนังสือฯ แต่งตั้งกองบรรณาธิการ และเจ้าหน้าที่ประจำ เป็นผู้ตรวจสอบ ตลอดจนนำเทคโนโลยีโปรแกรมสำเร็จรูป ที่ทันสมัยมาช่วยในการตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับ Dawn (2013) ที่กล่าวว่ากระบวนการในการทำงานส่วนต่างๆ จะต้องมีการตรวจสอบผลการทํางานให้มีความถูกต้องตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ซึ่งจะเป็นการช่วยระบุตรวจสอบและอุดช่องว่างกระบวนการต่างๆ ไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด

2. ด้านคลังสินค้า (Stock) สถานที่จัดจำหน่ายสวยงาม ทำเลที่ตั้ง ควรตั้งศูนย์หนังสือฯ ที่มหาวิทยาลัยบูรพา เพราะมีทำเลที่ตั้งที่ดีที่สุด เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออก มีประชากร นิสิต นักศึกษา นักเรียน ตลอดจนมีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Levi, Kaminsky and Levi (2007) และ Slone, Mentzer and Dittmann (2013) ที่กล่าวว่าเป้าหมายหลักของการนำสินค้าที่ถูกผลิตกระจายไปยังผู้บริโภคต้องคำนึงถึงเทคนิคการเลือกที่ตั้งฐานการผลิตอย่างชาญฉลาด มีสถานที่ที่มีความเหมาะสมเป็นศูนย์กลางและมีความพร้อมในด้านต่างๆ จะช่วยลดต้นทุนในกระบวนการต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ

ในการนี้ ศูนย์หนังสือฯ ควรเพิ่มหน้าร้านที่เป็นแบบออนไลน์ มีเว็บไซต์อย่างเป็นทางการ ตลอดจนแอปพลิเคชัน (Applications) และควรมีการจำหน่ายอุปกรณ์การศึกษาต่างๆ ของที่ระลึกของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออก และของที่ระลึกของฝากภาคตะวันออก

3. ด้านการบริการก่อน – ระหว่าง-หลังการขาย ที่ดีมีประสิทธิภาพ พนักงานมีจิตใจในการให้บริการ ดำเนินการโดยอันดับแรกสินค้าต้องดีมีคุณภาพ มีราคายุติธรรม พนักงานต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนังสือ-ตำรา ตลอดจนสินค้าต่างๆ ภายในศูนย์หนังสือฯ สามารถแนะนำเบื้องต้นได้เป็นอย่างดี พนักงานต้องมีจิตใจในการให้บริการ ยิ้มแย้ม แจ่มใส ยินดีให้บริการทั้งหน้าร้าน Website, Line, Applications ตลอดจนสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ และควรมี QR-Code เพื่อให้ลูกค้าสามารถแนะนำความคิดเห็น (Feedback) ด้านต่างๆ ได้ เพื่อสามารถนำมาปรับปรุงสินค้าและบริการต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ Chauhan (2015) กล่าวว่า การจำหน่ายสินค้าและบริการจะต้องสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ลูกค้าด้วยการยกระดับการบริการที่ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ Littlewood and Bick (2015) ที่ได้กล่าวว่า ประเด็นด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีความสำคัญ

อย่างยิ่งในการสร้างห่วงโซ่คุณค่า เพราะจะทำให้ธุรกิจเติบโตและขยายตัวได้อย่างรวดเร็วและสร้างความสัมพันธ์เชิงสังคมกับลูกค้าได้เป็นอย่างดี

ในการนี้ สถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องสร้างค่านิยมให้กับนิสิตนักศึกษาให้รักหนังสือ รักการอ่าน มีการจัดโซน (Zone) หนังสือให้หลากหลาย มีมุมสบาย หนังสือให้อ่าน ทั้งนี้ ทุกสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรมีมุมเล็กๆ ในห้องสมุดหรือจุดที่เหมาะสมเพื่อเป็นการแนะนำหนังสือตำราของอาจารย์ ตลอดจนควรมีจัดกิจกรรม (Event) เพื่อจัดอบรม พบปะ พูดคุย เวียนไปในแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประเด็นอื่นๆ การบริหารจัดการศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์หนังสือฯ ควรเป็นแบบเครือข่าย โดยการส่งตัวแทนจากทุกสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อมาเป็นคณะกรรมการบริหาร (บอร์ดบริหาร) เป็นผู้กำหนดนโยบาย การบริหารจัดการทั้งกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และแต่งตั้งหรือจัดจ้างผู้จัดการศูนย์หนังสือฯ เพื่อบริหารจัดการแบบธุรกิจด้วย Townsend (2013) กล่าวว่าในการบริหารจัดการต้องมุ่งมั่นและให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายที่จะช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้และนำไปสู่การพัฒนาองค์กรร่วมกัน สอดคล้องกับ Warrick (2016) ที่กล่าวว่า ความสามารถขององค์กรในการสร้างการทำงานเป็นทีมและทีมงานที่มีศักยภาพสูงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (competitive advantage) การทำงานเป็นทีมสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงาน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจในการทำงานร่วมกัน

2. ด้านการลงทุนและการแบ่งผลประโยชน์ ที่ประกอบด้วย การลงทุนร่วมกัน โดยสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนงานใดมีงบประมาณมากลงทุนมากส่วนงานใดมีงบประมาณน้อยลงทุนน้อย ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบหุ้นเช่นเดียวกับสหกรณ์ออมทรัพย์ และการแบ่งผลประโยชน์ ให้เป็นไปตามการลงทุน ในสัดส่วนที่เท่ากับงบประมาณการลงทุน แต่ต้องเป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไรสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ Cooper and Ellram (1993) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการองค์กรต้องมีความรับผิดชอบต่อความเสี่ยงและการแบ่งปันรางวัลร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระยะยาว และสอดคล้องกับ Bierema (2010) ที่กล่าวว่าองค์กรต่างๆ ต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการแสวงหากำไรต้องเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างสังคมที่เป็นที่ยอมรับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาอาจารย์หรือนักวิชาการ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับการเขียนหนังสือ-ตำรา ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและให้เป็นหนังสือ-ตำรา ที่มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน
2. ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องมีการวางแผน และกำหนดนโยบายร่วมมือกันในการมีส่วนร่วมช่วยในการผลักดันให้ผลิตหนังสือ-ตำรา ให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของของนิสิตนักศึกษา ตลอดจนหนังสือที่ให้ความรู้และเหมาะสมกับประชาชน และสังคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยบูรพา ในฐานะมหาวิทยาลัยแม่ข่าย และจากการวิจัยค้นพบว่า สถานที่ตั้งศูนย์หนังสือฯ ควรอยู่ที่มหาวิทยาลัยบูรพา ดังนั้น มหาวิทยาลัยบูรพา ต้องมีการจัดสรรพื้นที่เพื่อเป็นสถานประกอบการต่อไป
4. ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องมีการส่งตัวแทนที่มีความสามารถในเชิงธุรกิจ และมีความเต็มใจที่จะมาร่วมกันบริหารจัดการศูนย์หนังสือฯ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ต้องมีการคัดเลือกนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ในเขียนหนังสือ-ตำรา มาให้ความรู้โดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทุกๆ 3-6 เดือน เพื่อให้อาจารย์หรือนักวิชาการเกิดแรงกระตุ้น ให้เขียนหนังสือ-ตำรา มากขึ้น
2. ต้องมีการคัดเลือกหนังสือ-ตำรา เบื้องต้นที่ได้จากการขอตำแหน่งทางวิชาการที่มีผลการประเมินในระดับดีในแต่ละสาขามาผลิตเป็นหนังสือ-ตำรา ที่ใช้ร่วมกันในสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และดำเนินการจัดจ้างโรงพิมพ์ที่มีความชำนาญมาผลิตหนังสือ เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น
3. ต้องกำหนดพื้นที่ในมหาวิทยาลัยบูรพา ให้เป็น สถานที่ตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. กำหนดช่วงระยะเวลาที่ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชุมร่วมกันเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์หนังสือเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้เป็นแหล่งสรรหาผลิต และจัดจำหน่าย หนังสือ-ตำรา อุปกรณ์ประกอบการศึกษา ตลอดจนของที่ระลึกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ราบรื่น ต่อเนื่อง และยั่งยืน ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเชิงปริมาณ เพิ่มเติม เพื่อให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์หนังสือสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้หลากหลายแง่มุม และทุกกลุ่ม อาทิเช่น กลุ่มอาจารย์ นักวิชาการ และกลุ่มนิสิตนักศึกษา เป็นต้น
2. ควรมีการสร้างแนวทางการร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ครอบคลุมถึงกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้น ครอบคลุมทั่วทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ควรมีการสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษากับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศอื่นๆ ที่มีความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นฐานในการสรรหา ผลิต จัดจำหน่าย หนังสือ-ตำรา ฯลฯ ต่อไป

รายการอ้างอิง

- QS World Ranking. (2560). *อันดับมหาวิทยาลัยโลก*. วันที่ค้นข้อมูล 1 มิถุนายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2016>
- บุรณะศักดิ์ มาดหมาย. (2552). บริหารโซ่แห่งคุณค่า (Value chain) อย่างไรให้เกิดผล ตอนที่ 1. *วารสาร For Quality*, 16(139), 35-39.
- พิภพ สถิตาภรณ์. (2559). *การจัดการวัสดุคงคลังในโซ่อุปทาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2559). *ยุทธศาสตร์แห่งชาติ ระยะ 20 ปี*. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *สถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วันที่ค้นข้อมูล 1 มิถุนายน 2560, เข้าถึงได้จาก www.mua.go.th/users/bphe/cooperative
- เอกกมล เอี่ยมศรี. (2556). *การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า: Value chain analysis*. วันที่ค้นข้อมูล 1 มิถุนายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=887739>
- Bierema, L. (2010). *Implementing a Critical Approach to Organization Development*. Florida, US: Krieger Publishing.
- Chauhan, R. (2015). *Military Supply Chain Management and People's Liberation Army Logistics*. New Delhi: Vij Books India Private Limited.

- Christensen, L. (2015). Creating Cultural Change in a 115-Year-Old R&D Organization. *Research Technology Management*, 58(3), 30-38.
- Cooper, M., & Ellram, L. (1993). Characteristics of Supply Chain Management and the Implications for Purchasing and Logistics Strategy. *The International Journal of Logistics Management*, 4(2), 13-24.
- Dawn, A. (2013). What's in a Name? A Comparison of Instructional Systems Design, Organization Development, and Human Performance Technology/ Improvement and Their Contributions to Performance Improvement. *Performance Improvement*, 52(6), 28-35.
- Douglas, T., & Hunsaker, T. (2014). Disrupting the Value Chain. *BizEd Magazine*, (September-October 2014), 66-67.
- Fisher, M. L. (2013). Foreword: Issue on Retail Operations. *Production and Operation Management*, 22(4), 755-757.
- Hopp, W. J. (2007). *Supply Chain Science*. New York: McGraw-Hill Higher Education.
- Lee, H. L. (2013). *Harvard business review on managing supply chains*. Brighton, Massachusetts: Harvard Business School Publishing Corporation.
- Levi, S. D., Kaminsky, P., & Levi, S. E. (2007). *Designing and Managing the Supply Chain: Concepts, Strategies, and Case Studies*. New York: McGraw-Hill Education.
- Littlewood, K., & Bick, G. 2015. *Developing the Social Media Value Chain: A Conceptual Framework for the Measurement of Social Media*. In Proceedings of the 2nd European Conference on Social Media. Held at School of Accounting and Administration at the Polytechnic Institute of Porto, Portugal. During 9-10 July 2015.
- Martin, T., & Flinn, L. (2003). The Global Workforce: Opportunities and the Value Chain. *Community College Journal*. (January 2003), 11-14.
- Porter, M. (1985). *Competitive Advantage*. New York: The Free Press.
- Slone, R. E., Mentzer, J. T., & Dittmann, J. P. (2013). *The new supply chain agenda: a synopsis and directions for future research*. Bingley, UK: Emerald Publishing.
- Townsend, A. (2013). Rethinking networks in education: Case studies of organizational development networks in neoliberal contexts. *Interchange*, 43, 343-362.

- Warrick, D. (2016). What Leaders Can Learn about Teamwork and Developing High Performance Teams from Organization Development Practitioners. *Performance Improvement*, 55(3), 13-21.
- Zigiaris, S. (2000). *Supply Chain Management*. Retrieved June 20, 2017, from www.adi.pt/docs/innoregio_supp_management.pdf